

היד הנפרד



מספר 845
ל"א מילא תשנ"ד
2.12.83
דבר הנשיא

אזהרה טכניקלית

ובכן, אינני יודע מדוע אריק פנה אלי לכתוב מה נשמע - כי אני פשוט לא שומע! אבל פתיתי בעיה זו בעזרתו של... מוסי! כל אחד היטה את אוזנו הטובה ובכוחות משותפים נקלטו כמה חדשות... בקושי.

*** החדשה המרעישה ביותר השבוע היא כמובן... חג החנוכה! לא כל יום חנוכה! אבל כשהוא כבר מגיע, אי-אפשר להתפטר ממנו. כל ערב, לשבוע פלוס, מדליקים נרות, שרים שירים, מסובכים סביבון, אוכלים לביבות וסופגניות - הכול לזכר ניצחון המכבים על יוון (86:81, ללא הארכה).

*** כשרציתי לפנות לאלזה בעניין מדור זה, אמרו לי שהיא בטיול למצרים. אז חיפשתי את אנגה, אבל גם היא בטיול למצרים. כשפניתי אל יעל (רעיתי) לשאול מה פשר הדבר - התברר, שגם היא בטיול למצרים.

כנראה יש טיול למצרים.

*** פרטים על הטיול למצרים לא יהיו בעלון הבא, כי 38 החברים שנסעו יחזרו מאוחר מדי כדי לדווח... נסעו ביום ראשון 5 שעות עד לנקודת הגבול ומשם באוטובוס לאורך דרך הים מעבר לתעלה בקנטרה, דרך המדבר לקהיר - אז לינה, אז ביום השני יציאה..... טוב, נשאר גם להם משהו לספר.

*** ספורט! - כדורסל! השבוע לא הפסדנו, גם לא ניצחנו. בעצם לא היה משחק! לעומת זאת, נס חנוכה ברוגבי - ניצחנו! (על קרית ביאליק, 15:17). אין נפגעים לכוחותינו. (במשחק נעים כדורגל, חברינו נגד אורחינו העובדים, נשברה רק רגל אחת).

*** בחיפוש אחר חדשות נוספות הלכתי אל המזכירה, אבל מצאתי אותה עובדת בתנור במפעל. בדרכי למפעל פגשתי את מרכז הענף הולך לעבוד בפעוטון, כי המטפלת עובדת על "מיכלסון" כדורז. כל זאת בעקבות החלטת האסיפה האחרונה.

*** ולסיום חדשה שליקטתי מאשתי (לפני ירידתה מצרימה): לרגל הקיצוצים הודיעו ממשד החינוך שהם מבטלים את החזקתם הכספית של אולפני העבודה בקיבוצים. יחד עם זה הם ממליצים לקיבוצים "להמשיך לקיים את המערכת המפוארת בכוחות עצמם". שמעו על כך חברי האולפן ומיד אירגנו פטיציה (עצומה) כמחאה על צעד זה, ושלחו אל... שר החינוך. לא ברור אם התקף הלב שקיבל היה לפני או אחרי קבלת העצומה.

*** ברגע האחרון, מהמרפאה: אין חולים, אין מבריאים.

אז "על תו עליז זה" אסיים הפעם -

א ד י

אברי גליק

מעין מסר

דני פרידלנדר

10.12. אמרי סולומון

יואב רובינסון

10.12. חנה ודוד פרנקלין

[illegible]

לחיילים, לבנים בש.ש.ש.,

לבנים שעזבו וגרים בארץ

(בלי ילדים) בברכה מכולנו

בבית פה בכפר הנשיא.

חג שמח! נטע, גרשי, ריבה,

שורש אפשטיין, ג' יז .

רג'י, איליין איסטור

בי תהפספר חי

** חנוכה. הירידה המונית מצרימה, אשר משתתפים בה בין היתר לא מעט מורים, מטפלות והורים, אילצה אותנו לקבוע את מסיבת החנוכה לערב החג. לאחר שתיכננו את המסיבה לפרטיה והילדים החלו מתכוננים לקראתה, שמנו לבנו לעובדה שמספר לא מבוטל של הורים ומחנכים ייאלצו להתרוצץ בין שלוש מסיבות בזו אחר זו. כדי להימנע מכך, החלטנו ברגע האחרון לבטל את שלנו ולהצטרף לקבלת החג המסורתית בחדר-האוכל. לכל הדואגים והכו-עסים אנו מבטיחים חגיגת שהדבר לא יישנה ולא ייהפך להרגל ובשנה הבאה שוב נחגוג כדת וכדין.

לילדים נכונה חופשה מוארכת במקצת עקב הנסיעה למצרים. ביום שני ייערך הבזאר המסורתי. שמעתי שמורן התלוננה מרות בפני הוריה שבגלל נסיעת המשפחה לאמריקה תפסיד את הבזאר... ביום רביעי בבוקר יחזו ילדי הגנים והכיתות הנמוכות בהצגת בובטרון ויתנסו בהמשכה בסדנה. מעבר לכך כל צוות מטפלים/ות ידאג לתעסוקת הילדים בכיתות. נשאר לי לקוות שמזג-האוויר הכמעט קייצי יימשך ויתחשב בנו עוד שבוע אחד.

** סרטים. הצפייה בסרט ילדים, בתנאים העומדים לרשותנו כיום, היא חוויה מפוקפקת: א. המכונה הישנה אינה מתפקדת כראוי ולעולם אין רואים סרט מתחילתו ועד סופו בלי השתעלויות והפסקות.

ב. המקום שיעדו לנו בחורף הוא מועדון החברים, המשמש גם את סידור התחבורה. ובהגיע השעה מדליקים את האורות ושולחים את הילדים הביתה, גם כשהסרט עדיין לא הגיע לסיומו הטבעי.

ג. אין די מבוגרים נוכחים במקום ושומרים על הסדר הטוב. לא פעם הילדים הגדולים הם השולטים במצב ולא תמיד לטובת הקטנים. ד. פעמים רבות הסרט אינו מתאים לילדים, מפאת בחירה לקויה או משלוח מקרי.

לאור זאת החלטנו, שאם בכלל להמשיך בהקרנת סרטי ילדים, יש לשפר את התנאים: הסרט יוקרן אחת לחודש בחדר-האוכל, במוצאי שבת ובשעה 4.00 אחה"צ, כדי להספיק ולסיים עד תחילת הגשת ארוחת-הערב. אחד המקרינים המדופלמים יפעיל את המקרנה החדשה. תיערך מחדש תורנות הורים + אנשים מצוות ביה"ס, במגמה לשמור על הסדר. מן הראוי לציין כאן, שאם הורים ישתפו פעולה ויתנו יד - נעשה תורנות אחת לשנתיים. אם לא ייענו לפנינו-תינו, לא נוכל להמשיך ולהקרין סרטים לילדים. ג'יין התנדבה להיות האחראית לטיפול בענייני הסרטים, הזמנתם וסידור התורנויות.

** במשך החג נחגוג את חנוכת העלון שלנו. גליון ראשון של עלון ביה"ס עומד לצאת לאור בימים אלה, בעריכת תמר ו.

** ולסיום, חנוכה בניהמה אישית: תמיד אהבתי את החג הזה, שכן זהו חג של אור ונרות, עם ריחות ומנגינות, שבו מחלקים דורות וכולם ישמחו ויגילו בו.

חג אורים חמים וטעים
נורית

שתי הנחות בלתי נפרדות

1. אני קורא את "דברי הכפר" כל שבוע בעניין רב. יש להניח שאחת המטרות של עלון פנימי היא יצירת תקשורת בין החברים. לפעמים המדור "בינינו לבין עצמנו" ממלא את התפקיד הזה. יותר מדי פעמים, כמו בעלון האחרון מה-25.11, הדיעה הופכת להטפה, והטפה היא לא רק מרגיזה, היא אנטי-פרודוקטיבית. כך שגם במקרים שאני נוטה להסכים עם הדיעות, הנימה של הטפה ולחץ מעוררת בי התנגדות כזאת, שברצוני דווקא לנקוט בקו הפוך ממה שכותב המדור רוצה. הייתי רוצה לראות פחות מילים, יותר מחשבה תחילה על התוצאות.

2. השתתפתי בערב סיום של סמינר לתקשורת של "אסט". אין כוונתי להת-יחס לעצם הערב. התרשמתי מנקודה אחת שהמדריך הדגיש. אמר בערך כך: "תקשורת טובה היא לא רק העוז לבטא את עצמך, אלא גם העוז והיכולת 'לשמוע' לזולת." הבינותי שהסמינרים האלה מקנים * למשתתפים את היכולת גם לבטא את רגשותיהם, וגם להאזין לשני בהבנה ובאמפתיה.

מספר לא קטן של חברים ובני משק השתתפו בסמינרים אלה. יש להניח, שידוע להם שדי הרבה חברים מסתייגים מכל הרעיון של "אסט" ואף המילה עצמה גורמת להם רגש מועקה.

לפי נסיוני האישי הלא גדול אמנם אלה שעברו את הסמינרים השונים מנסים לשכנע אחרים להשתתף; לא נתקלתי בנסיון מצידם "לשמוע". יהיה חבל אם אלה שהשתתפו בסמינרים אלה לא ינצלו את מה שלמדו לשם הידוק החברה על-ידי מציאת הדרך לשמוע ממה נובעים ההתנגדות והחששות. למשתתפים הית-רון שעברו שיעור ב"האזנה" ולכן יש לצפות שיותר קל להם לפתוח בדו-שיח זה, שאולי יאחה את הסדק החברתי שקיים בעניין.

מיכאל כהן

(* מיכאל כתב "מקניטים" - בוודאי שגיאה פרוידיאנית. תיקנו בתקווה שכוונתו באמת "מקנים". - העורך)

נ-ר-ז י כ ר ו ן

כ"ח בכסלו - גבי חנה יודאיקין

כ"ט בכסלו - גבי אסתר ויטהם



חנוכה

החג שאנחנו חוגגים, שורשיו אינם לאומיים טהורים, כפי שאנו נוטים להדגיש, אלא חג דתי-לאומי הבא להנציה מאבקו של עם מאמין באלוהים אחד כנגד עובדי אלילים, שלא היו מוכנים להשלים עם קיומה של אומה, שמסרבת להיכנע לתרבות יוון.

הפאנתאיזם (עבודת אלילים רבים) הוא קוסמופוליטי בתפיסתו: כל האלים, על שמותיהם השונים, של כל הארצות וכל העמים, הם כשרים לעובד האלי-לים. המונותאיזם (האמונה בבורא אחד) - היהדות, הנצרות והאיסלם - הוא מטבעו בלתי-סובלני ואינו מוכן להתפשר עם עבודת כוכבים ומזלות (עכו"ם). הנצרות, בהשתדלותה להיות דת עולמית ופופולרית, הלכה כיברת דרך ניכרת בחזרה אל עבודת האלילים, אחרי שהתנתקה מהיהדות סופות.

כאלה היו אבותינו, שחיו בתוך פרובינציה לא חשובה של המעצמה הסלב-קית-הלנית.

חג החנוכה, על אף העובדה ששירת "הלל" נכללת בתפילותיו, לא זכה להיכלל בתוך התנ"ך ואין הלכותיו של החג מכוונות במסכת במישנה או בתלמוד. הסיבה - כך סבורים חוקרים מסוימים - היא התקרבות צאצאי החשמונאים לאותה תרבות יוון, שנגדה נלחמו בני מתתיהו כהן מודיעין. השמות שלהם מעידים בעליל: יוחנן הורקנוס, יהודה אריסטובלוס, אלכסנדר ינאי. ולא רק זה, אלא שאחרוני האחים אף העניקו לעצמם תארים של "מלך" ו"כהן גדול", בניגוד לרצון החכמים. וביחס החכמים לחשמונאים נמצא אולי המפתח העיקרי: החכמים וממשיכיהם השתייכו ל"פרושים" שזכו לתמיכה עממית והמונית, ואילו החשמונאים מצאו את תומכיהם בקרב המשפחות הכהניות-אריסטוקרטיות - ה"צדוקים".

מנהגי החג

מרבית במאכלים מטוגנים - סופגניות ולביבות - אולי כזכר לכד השמן שהחזיק שמונה ימים; משחקים במשחקי סביבון שעליו רשומות האותיות נ' (נס) ג' (גדול) ה' (היה) פ' (פה), שמתייחסות להוראות באידיש על הפסד וזכיה וכו', שהמסובב סביבון מקבל.

שמות החג

ח נ ו כ ה - חנוכת בית-המקדש או חנוכת המזבח.
ח ג ה א ו ר י ס - המזכיר את הנרות שמדליקים.
וחג הסוכות של כסלו (שמונה ימים בשני החגים; האש של שמחת בית השואבה מכאן וריבוי הנרות מכאן).

בן משק

באסיפה האחרונה, בה הוחלט לחדש את ההחלטה שאפשר לחייב חבר (ה) לעבוד

(בינינו לבין עצמנו - המשך)

בענף הזקוק לו/לה לתקופה של עד שנה, אף נגד רצונו, הוחלט להחיל החלטה זו, אם כי לתקופה עד חצי שנה, לפי הצורך, על בנים ובנות של המשק, השוהים בו בגמר שירות החובה בצה"ל.

רבות דובר בבני משק: יש הרואים בהם את הכת האריסטוקרטית האחרונה הקיימת בעולם; יש הרואים בהם עתודה לכל מיני עבודות מיסתוריות -

"דרושים לעבודה בטחונית
בני קיבוצים אחרי שירות
פעיל ביחידות מובחרות".

"כן קיבוץ אם ברצונך למצוא עבודה
מספקת ועתיד מובטח, בוא לעבוד
בססקיה של בו-בו".

ויש האומרים שקיימות ארבע קטיגוריות של בן/בת קיבוץ:

מי שדורש הרבה ונותן הרבה (המצוי)
מי שדורש הרבה ונותן מעט (רשע?)
מי שדורש מעט ונותן הרבה (רצוי)
ומי שדורש מעט ונותן מעט (זה שאינו יודע)

אולם באסיפה היו כאלו שטענו שכן קיבוץ, השב למשקו אחרי שלוש שנים של תכתיבים ומשמעת, עייף מן החובות ורוצה לעשות רק את מה שהוא חפץ ואסור לבוא אליו בדרישות (לא טוב לעצבים/מוראל/זיקה אל הקיבוץ/לסבתא/לאמא/לאבא שלו...). וכנגד גורסים אחרים, שכן קיבוץ שמשחרר מן הצבא אינו תינוק מפונק ואפשר ורצוי לפנות אליו ולהסביר לו שביתו זקוק לו דווקא שם ולא כאן, בעבודה זו או אחרת. נראה שיותר צדק עם הגירסה האחרונה.

הדברים הקטנים

* שני דברים זיעזעו את הקהיליה הקיבוצית השבוע: מותם של שני בני אפיקים שנדרסו ע"י סמי-טרלר, כשחזרו הביתה, רכובים על אופניים ללא פנסים; ורציחתה הברוטלית של בת קיבוץ, שקיבלה כנראה "טרמפ" שהוביל אותה לידיו של רוצח סדיסטי.

כשחזרנו ממשחק ראגבי באוטובוס שכור, ראה הנהג ברגע האחרון שתי בנות משק שלנו שרכבו על הכביש בלי פנסים. עד מתי נזלזל בסכנה זו?

וכשאני רואה חיילות ומתנדבות עומדות ליד הכביש וממתינות לרכב "נוח" יותר מ"אגד", לבי חרד לגורלן. עד מתי יזלזלו בנותינו באיום הקיים בהסעה ע"י אלמונים?

* משחק ראגבי נגד קרית ביאליק הסתיים בניצחון ראשון של העונה 15:17, אבל מעטים מבין שחקנינו הצטיינו. רוני בוטו ואנתוני הלפנד היו טובים, אבל ליתר השחקנים זה באמת היה יום שבת. המשחק הוכיח שאפשר לשחק גרוע ולנצח ולעומת זאת ניתן לשחק טוב, כפי שעשו במשחקי בית, ולהפסיד.



(בינינו לבין עצמנו - סוף)

החויות היו בשטח אחר לגמרי:

אנדרו איסטון התגלה כשחקן-במה עוד יותר גדול מאביו אלן. הוא קיבל פקודה מראש הקבוצה לעשות "כאילו נפצע", כדי שיתחלף. אנדרו שכב על הדשא גונח ומתפתל - הילתי בטוח שנשברו לו מינימום עשר צלעות.

ובדרך הביתה החל אד משיח לספר, איך הוא הצליח לאבד את האוטו של שריטה, והסיפור מלווה בהדגמות ("בא הגבר הזה וטרח! - נתן לאחר מכה כזאת") על הבחור שישב לצידו (אורח של אנדרו). הסיפור נמשך בכל הנסיעה מעכו עד שהאוטובוס הגיע למגרש החניה ואז אד סיים: "כן, אמרתי לה, זה האוטו שלי" וכל הנוסעים מחאו כפיים על הנס הגדול שהיה בתל-אביב.

א ר י ק

מי מסטיב יונג הלא-יהודי?

א: מי מפחד מסטיב יונג הלא-יהודי?

כחברה נאורה לא עמדנו במבחן פנייתו של סטיב. החלטתנו השלילית תזיק לנו יותר מלסטיב. הוא ימצא לו מקום אחר, אך אנו נצטרך לחיות עם החלטה אשר איננה לכבודנו.

קראתי ממצאים ממחקר בין-לאומי על הפסיכולוגיה של אפליה גזעית: יחס הלבן כלפי הכושי; הצרפתי האלג'ירי לערבי; האנגלים להודים; רוב העולם המערבי ליהודי. חשוב לדעת מה היה משותף בכל המקרים. תמיד המציאו קודם סיבות "הגיוניות" כביכול לרתיעתם: נוכלים, חיתיים, ילדותיים, אכזריים, מתנשאים. תמיד אותה אי-יכולת לראות מעבר לכינוי-הגנאי שהדביקו לאחר: שחור; חום; ערבי; יהודי. מעולם לא היו מסוגלים לראות או לשפוט אותו לפי סגולותיו בתור בן-אדם: בעל לב חם או קר; אינטליגנטי או לא, מסור, מבין וכו' - או לא כך. כל מה שראו לנגד עיניהם היה אך ורק "כושי", "ערבי" או "יהודי". ומה שלא הבינו, למרות שהיה משותף לכולם, היה הפחד העמוק מפני אדם זר. פחד כל-כך חזק שהצטרכו ליצור לעצמם מנגנון הגנה ולהסתתר מאחורי חומת האפליה.

וכך, מאחר ואנו, כחברה שלמה, נכנענו לפחד כזה, הרי חשוב ביותר שנדע מה עשינו ולאן התדרדרנו. ואם אני מציג את העניין בצורה חריפה, הריני עושה זאת מתוך הרגשת בושה ובדיעה, שבעצם בגדנו באחד העקרונות היפים ביותר והבסיסיים ביותר של חיינו המשותפים כאן: שוויון ערך האדם כאדם - על אף צבעו, דתו או מינו. וכאן אף המקום לשאול את עצמנו: מתי בדיוק קבענו שכולם שווים - פרט ללא-יהודים? ובאמת - מתי?

"YOU CAN ALWAYS JUDGE A NATION BY THE WAY IT TREATS ITS JEWS"
(אפשר לשפוט עם לפי הדרך בה הוא נוהג ביהודים שבתוכו)

אימרה זו חלה גם עלינו. והפעם אנו, היהודים, הרוב ובידינו הכוח להחליט לכאן או לכאן. וראה מה עשינו בזכות-היתר שלנו? אסרנו על הלו-יהודי

(מי מפחד מ... - המשך)

להיכנס לקהילה שלנו, וכן - גם למשפחה שלנו. והרי גם חיי משפחה חייבים להתבסס על צדק והגינות וכבוד ערך האדם בתור אדם.

אין לי כאן ויכוח עם אלה אשר הצביעו נגד קבלתו של סטיב מתוך היכרות אישית איתו או בגלל אופיו - אלא עם כל אלה שלא היו מסוגלים לראות את סטיב בתור בן-אדם - וראו לפנייהם רק "לא-יהודי". ובמצב כזה השיפוט וההחלטה אינם אנושיים.

.....

גם מבחינה אחרת לגמרי נכשלנו בהחלטתנו מלפני שבועיים. כי עלינו ארצה לבנות מדינה ולהיבנות בה. לצאת מן הגלות ולהיות בני-חורין בארצנו אנו. לא עוד היהודי הנבהל והנפחד מפני הגוי אשר עומד בשער. ומה קרה הפעם? אחד דפק על הדלת וביקש בנימוס להיכנס - ואנו נעלנו את הדלת ושמנו סורגים על החלונות. פתאום אזל אומץ-לבנו ושקענו מחדש בתסביכי הגלות ובני-החורין נעלמו כאילו לא היו! ואם חברים חושבים שאני מגזים - כדאי שישמרו לב לכך שבין בני הדור השני מעטים המתנגדים לקבלת לא-יהודים בתוכם, לפחות עליהם לא רובץ התסביך.

מי מפחד מ... סטיב יונג ?

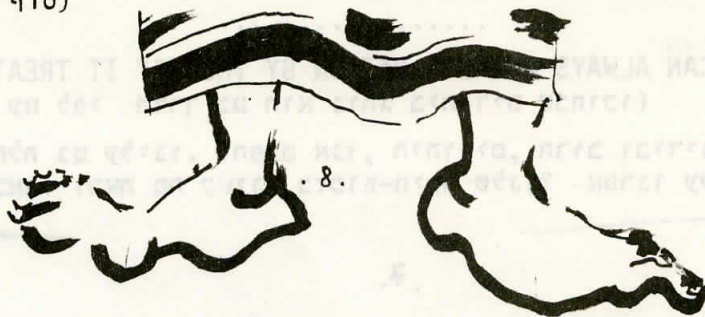
=====

ב: סטיב יונג - בעל דיעות שונות משלנו

חלק מהחברים הצביעו נגדו בגלל דיעותיו. ושוב, כחברה נאורה נכשלנו כאשר נכנענו לפחד אחר: לא מפני אדם זר - אלא מפני דיעות שונות משלנו. ואיזה פחד נתגלה פתאום אצלנו, כאשר מתחתיו מציץ חוסר הביטחון בדרכינו ובערכינו? אני מגזים? ראה מה כתב אריק: "... שאין בבני הדור הצעיר לא אידיאולוגיה, לא אמונה ואף לא השקפת-עולם...." ועוד באותו מאמר מלפני שבועיים: "... צעיר לא-יהודי בעל אישיות כריזמטית, שימלא את החלל הרעיוני-רוחני הריק של בני הדור הצעיר בכל שיגעון שיעלה על דעתו." (ההדגשה שלי - קולין). ומתוך מוג-לב מופגן הצביעו ע"מ להגן על ערכינו: בואו נחסום כל מסר אחר. השידור שלנו לא מספיק חזק - אז נחסום את כל השידורים האחרים! אלא שזאת דרך חינוכית פסולה מעיקרה, כי חינוך מתבסס דווקא על גירוי מרעיונות אחרים, מהרחבת אופקים, מהתמודדות עם דיעות שונות משלנו - ואיננו צומח במסגרת צרה וסגורה.

אין זה פלא שגם אריק בעצמו, עמוק בנפשו, ער לעובדות אלה. מי כמו אריק היה דואג אצלנו ליזום כל מיני ויכוחים ודיונים ומזמין דיעות ורעיונות חדשים. כך, בהיסח הדעת, הכניס משפט ממש מדהים באותו מאמר: "האם להיות פתוחים משמעו לחדול להיות בדרך?" כך - והמרצע יצא מן השק! כי אריק כתב כאן את האמת כולה, ורק לאחר מכן הוסיף מסקנה הפוכה. אבל תראה עד כמה זה פשוט: אי-אפשר להיות בדרך אם אינך פתוח לרעיונות אחרים. במסגרת סגורה - אין ממה לברור. ללא ברירות - איך אפשר להיות בדרך?

(סוף בעמוד)





פעם אחת היה קצין תורן במחנה צבאי, שתוך סיוריו הגיע למטבח המחנה.

הקצין הציץ באחד הסירים הגדולים, ראה תבשיל בפנים, טעם ממנו ומייד עיקם את אפו ושאל את הטבח האחראי, מה לכל הרוחות צריך להיות תבשיל זה. הטבח ענה לו, שלמעשה מה שיש בסיר טרם מוכן, והוסיף: "אם אכניס מלח ופלפל זה יכול להיות מרק, אבל אם במקום זה אוסיף חלב וסוכר זה אולי יופיע בתפריט כתה, קפה או קקאו."

המקביל לסיפור זה הוא שפעם אחת, במקום אחר, קיבל בית חרושת ממחנה רבוביטית ועובדיו, בנדיבות לב, העבירו לי את המיכל שבו הגיעה המחנה. עתה הולך ונבנה מחדש מיכל זה מחוץ לבית המלאכה שלי. כל אחד שואל אותי מה ייצא מזה. התשובה היא, שאם אוסיף קישוט פה ושם זה יכול להיות קשת, אם ארבה בעצים זה ייהפך ל"גשר על נהר קואי", אולם אם אצבע אותו, יתכן שזה יהפוך לפיל לבן.

מהו ניחושכם ?

ג' י ם

(מי מפחד מ... - סוף)

ובדיוק כך, כאשר דוחים אחד כמו סטיב היות ויש לו דיעות אחרות משלנו, סוגרים אנו את האופקים, את הגירויים, את הברירות ובמקום להמשיך להיות בררנים - הרינו נהפכים לבעלי דיעות קדומות - "צדקנים", "ידענים" לכל דבר בעולם, פרט לבררנים!

עד כה חיינו בחברה פתוחה מאוד לכל מיני דיעות ורעיונות, וזה היה אחד הצדדים החזקים והיפים של כפר הנשיא. לכן אין זה מקרי שצעירים רבים כל-כך הצטרפו ל"שלום עכשיו"; שמספר לא כל-כך מבוטל חזר בתשובה; הרבה הלכו ל"אסט"; "כל סוטה" ועוד כהנה וכהנה. אין חלל רוחני-רעיוני ריק, לא בין הצעירים ולא בין המבוגרים יותר. היינו חברה פתוחה ותוססת, עם אווירה חמה ושמחה ועם יכולת רבה לצחוק על עצמנו והרבה הרבה סבלנות רעיונית ל"משוגעים" שבינינו. חבל יהיה לאבד את התכונות האלה של קיבו-צנו. כי ישנם מספיק קיבוצים "שמרניים" וסגורים, עם אווירה כל-כך רצינית וכבדה בחדר-האוכל, אווירה קרה ומכבידה, שהיא כסופו של דבר, כמו כל מסגרת סגורה - סטרילית.

ק ו ל י ן

להיות כמו הלל הזקן

גיטיק ס"א, ע"א
וכה אמרו: "מפרנסים עניי
נכרים עם עניי ישראל, ומבקרין
חולי נכרים עם חולי ישראל,
וקוברים מתי נכרים עם מתי ישראל
מעני דרכי שלום".

קודם כל אני רוצה לפתוח בדברי תודה לאריק על המחמאה שחלק לי
ב"בינינו לבין עצמנו" מהשבוע שעבר. ואני מצטט: "...לא תמיד זוכים
לאסיפות כאלה, שכל מה שנאמר בהן - כמעט ללא יוצא מן הכלל - עמד על
רמה". רגע, רגע - מה פתאום אני מודה לאריק, הרי הוא כתב גם "כמעט ללא
יוצא מן הכלל". ואולי הוא מתכוון אלי ב"יוצא מן הכלל" הזה. ואולי באמת
לא הייתי "על רמה" באסיפה כל-כך, כל-כך על רמה כה גבוהה. אז מה פתאום
שאני אומר תודה ואתחלק בשבחים שאינם מגיעים לי כלל וכלל.

נו טוב, שייחנה מן הספק, אולי באמת לא התכוון אלי. לעצם העניין,
כמה דברים יש לי לומר בנדון, בעיקר לשמואל שכיוון אלי חיצו ביקורת
די מורעלים ומושחזים באסיפה, ולא יכולתי לענות לו משום שמה לא הסכים
לתת לי את רשות הדיבור.

כל מה שאמרתי לגבי הדברים שקושרים אותנו ליהדות, לא בשביעות רצון
אמרתי ולא כנהנה מן המצב, נהפוך הוא. אך מה לעשות ונראה לי שלא מתוך
עוצמה וכוח ביהדותנו אנחנו לא מוכנים לקבל לא-יהודים, אלא להיפך, משום
שאנחנו חלשים ביהדותנו, משום שאיננו בטוחים בה, ואנו מתייראים מכל מה
שעלול לערער את היהדות החלשה שלנו. במקום להתחזק ביהדותנו ולברר לעצמנו
מהי, ללמוד קצת יותר על העולם הענקי של המחשבה היהודית, המכיל גם הוגי-
דעות גדולים כמו הרמב"ם וריה"ל, ברור שפינוזה ואוריאל ד'אקוסטה, כך
במקום להתחזק בה, ביהדותנו, אנחנו דוחים לא-יהודים ואחר-כך ממשיכים
לדשדש במי-אפסיים. דבר אחד ברור לי, אריק, הקיבוץ איננו בשום פנים
ואופן ר ק מ ש פ ח ה, הוא גם-משפחה. היות הקיבוץ משפחתי הוא רק רכיב
אחד מהרבה אחרים המרכיבים את מהות הקיבוץ. אך בראש וראשונה, לדעתי,
הקיבוץ הוא דרך-חיים. נסיון, שהוא במידה רבה דרך-חיים חילופית לדרך-חיים
אחרת, שאיננה מכירה בשוויון ערך האדם, כאדם. אם תבוא, אריק, ותאמר לי
שאינך מאמין כלל במה שכתבתי עד עכשיו, אני מבטיח לך שבמשך שנתיים אני
לא כותב אף מילה ב"דברי", אפילו לא ב"מה נשמע". תוציא את שוויון ערך
האדם מתוך ערכי הקיבוץ וסירסת אותי לגמרי. בניגוד לקיבוץ, שהוא חברה
המבוססת על בחירה, המשפחה איננה שוויונית ואף מורכבת מרמות שונות של
אוטוריטה שאינן מוקנות על-ידי בחירה. לדוגמה, אני אבא של נמרוד לא
משום שהוא בחר בי להיות אביו, אבל לעומת זה אני ב ו ח ר באירית בן-
חיים למזכירה. אתה רואה את ההבדל, אריק, הקיבוץ הוא לא ר ק מ ש פ ח ה
ואסור לנו לתת לו להגיע למצב כזה.

החברה היחידה בעולם כיום שכחברה איננה מקבלת, ובצורה הברורה ביותר,
אנשים כשווי זכויות, היא מדינת דרום-אפריקה שבה אינך יכול להיות אזרח
שווה זכויות, אם צבע עורך שחור.

אם ברצונכם לצרף את קיבוץ כפר-הנשיא לחברה ליברלית כזאת דווקא,
שיבושם לכם. אני מבטיח לכם שתהיו למשל ולשנינה בכל קיבוצי התק"מ כקי-
בוץ יחיד בתנועה שבתקנון שלו מופיע כערך הפוסל מועמד מלהתקבל למועמדות
- מוצאו האתני. אמנם נכון שלפי הזעם שבו דיברו שמואל וחבריו ניתן היה
להכין, שמי שמדבר בעד קבלת לא-יהודים הולך נגד קו ברור ומוחלט בקיבוץ
שלנו, אך בעצם לא כך הוא. מעולם לא החלטנו לא לקבל לא-יהודים. רק די-
ברנו על זה ומן הסתם, כך נראה לי, גם לא נקבל החלטה כזאת שנוגדת את

4

עצם היותנו חברה נאורה ומפותחת. למעשה, בניגוד לקיבוץ הדתי שבו היותך דתי הוא תנאי להיותך חבר, אנחנו קיבוץ לא-דתי מבחינת העיקרון. ישנה לנו זיקה חזקה למסורת, אך לא כדתיים. עצם היותנו קיבוץ לא-דתי אינו סותר את האפשרות שחברים בקיבוץ יהיו מאמינים באלוהים בבחינת "צדיק באמונתו יחיה". על-ידי כך אנו שומרים על גמישות היחד ונהנים מהיותנו חברה פלורליסטית. ועד שמרבית החברים לא יחזרו בתשובה ויעבירו החלטה באסיפה שתהפוך את קיבוצנו לקיבוץ דתי, נהיה קיימים כחברה אתאיסטית-פלורליסטית, שבה חברים בכל הרמות השונות של אמונה וחוסר-אמונה (אמן, כן יהי רצון).

אני יכול לראות בדמיוני כמה מכם מחכים עכשיו בכפות ידיהם ואומרים, הנה נפלת כפח. זה שאנחנו לא-דתיים איננו אומר שאנחנו קיבוץ לא-יהודי. נכון, אבל אם כך - איזה סוג של יהודי אני, אתה, אנחנו? איזה יהודים אנחנו? ישנם כל מיני יהודים, טובים וועים, חכמים וטיפשים. לא איכפת לי לאמור לכם מהי יהדות בשבילי, ואינני מתנגד שתאמרו לי בעל-פה ובכתב מהי יהדותכם שלכם. אני תופס את היהדות כאינטגרציה בין ההווה והעבר, כשהעבר משמש להפריית ההווה ולא לחניקתו.

החוקרים טוענים שבמקביל לתורה הכתובה שקיבל עם-ישראל במעמד הר-סיני ניתנה גם התורה שבעל-פה. התורה שבכתב היא העבר בשבילי, התורה שבעל-פה היא ההווה, החי הנושם, מה שעושה מהיהדות יהדות חיה ונושמת.

בפרקי אבות פסוק א' כתוב: "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מקרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלושה דברים - הו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סיג לתורה."

זהו תפקידה המוצהר של התורה שבעל-פה. לקחת משהו מן העבר ולהחיותו על-ידי כך שתמיד, תמיד אפשר יהיה לתת לו את הפירוש הרלוונטי להווה שבו נדרש. (ישבו בני פתייה ונשתכחה מהם הלכה. הלכו להלל הזקן והוא הוכיח להם מהיקש, גזירה-שווה, וקל-וחומר שקורבן הפסח דוחה שבת, כלומר על-יסוד היקשים והסקת מסקנות חידש הלל הלכה שנשתכחה).

תוציאו מן היהדות את התורה שבעל-פה ותהפכו להיות כמו השומרונים, שמאמינים רק בתורה שבכתב. תשוו בין שתי התפיסות, השומרונית והיהודית, ותבינו מדוע התפיסה השומרונית מתה והיהודית חיה ונושמת כחברה רעיונית שממשיכה להתפתח עד עצם היום הזה (בכוונה השוויתי לשומרונים, משום שמבחינת האמונה הם מאמינים באותו האל). אצל היוונים העולם עומד על שלושה צבים ענקיים שעומדים על דרקון. אצלנו העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. שלושתם תוצר שמפיקה היצירתיות האנושית. היהדות בשבילי היא פתיחות ולא הסתגרות. היא אמונה מתוך ידיעה ולא אמונה מתוך בערות. כך אנחנו יכולים למצוא בתוך פרקי אבות את דבריו של אלישע בן-אבויה שהיה לאחר - כלומר המיר את דתו והוצא מכלל ישראל. ואף על פי כן לא ראו צורך להוציא את דבריו מילקוט החוכמה הזה. (אלישע בן-אבויה אומר: הלומד ילד למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר מחוק). ובכלל יהדות בשבילי היא

(להיות כמו הלל הזקן - טוף)

הזקן הנפלא הזה שכיננוהו ה"בבלי" - כמו שהיום אנחנו אומרים על משהו ה"מרוקאי" או ה"פולני". הלל הזקן אומר: הווה מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. הוא היה אומר: אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני. מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו. אם תרצו להכניס אותי למרכאות, תאמרו עלי שאני יהודי מ"בית הלל", ואני אודה לכם בתשואות-חן.

זה יספיק להפעם. אני מקווה שלא הורדתי יותר מדי את הרמה של הווי-כוח. ובקשר למה שכתבת על חשיבות הפרוטוקול לימים שיבוא בשמחה ובעצב, כדאי שתעבור על מה שנכתב באסיפה הראשונה - זאת שגם אתה דיברת בה - ותקרא מה מדברי שאמרתי באסיפה נרשם בפרוטוקול, ובעיקר מה לא נרשם, ויאירו עיניך.

נ.ב. לכל האנשים שהאשימו אותי בחוסר רגישות לנושא השואה, אני מזמין אותם אלי הביתה ואני כבר אספר להם את כל הידוע לי אודות השואה מבית הורי שלי. ראו הוזהרתם.

נ.ב. היות אנחנו כולנו כמו אנשי פתיקה, שנשכחה תורה מלבם. לכו אל הלל הזקן, אולי תראו אצלו מהי יהדות.

ולעצת הנעלמים האחרים

(א) בין סוף י"ב והיציאה לש.ש.ש.צבא

ביוזמת המזכירה התקיים דיון בשאלה מי האחרים על הנערים מסוף י"ב ועד ליציאתם מהמשק לש.ש.ש.צבא. הוחלט שהמטפלת של י"ב תמשיך לדאוג לכל הקשור לבנים עד ליציאתם מהמשק לש.ש.ש.צבא (גם אם היא מסיימת רש-מית את תפקידה כמטפלת בשכבת הנעורים). עם זאת רצוי שכבר מאמצע שנת י"ב יתחיל חבר מוועדת הבנים להיות בקשר וללוות את הבנים, כמקביל למט-פלת, ע"מ לשמור על רצף בטיפול.

(ב) רשיונות נהיגה

הוחלט להעלות את מספר שיעורי הנהיגה לנערים ל-30 שיעורים ולשני סטים מעשיים. ניתן להתחיל שיעורי נהיגה מחודש מרץ-אפריל של כיתה י"ב. אנו מבקשים להזכיר את ההחלטה שאנו מבססים את שיעורי הנהיגה על ביה"ס בקרית שמונה ואין להתחיל שיעורי נהיגה סמוך למועד היציאה מהמשק ואח"כ לעבור לבית-ספר אחר במרכז הארץ.

סיכומים אלה הינם בידיעת ועדת הבנים ובתיאום עימה.

רשמה: דליה וגנר

תקנון תחבורה של ו. הבנים

עקב ריבוי הפניות בזמן האחרון לקבלת רכב לביקורי חיילים, החלטנו לפרסם את תקנון התחבורה של ועדת הבנים ובכך למנוע אי-הבנות. יחד עם זה אנו מבקשים להתחשב במצב הכלכלי וב- עובדה שרוב החיילים מגיעים הביתה לעתים די קרובות.

הורים רשאים לקבל 3 נסיעות במוצע לביקורי חיילים, לפי הקריטריונים הבאים:

- (1) סיום טירונות
- (2) " קורס מ"כים
- (3) " " קצינים
- (4) " קורסים ממושכים - קומנדור, טייס, חובלים וכו'
- (5) ביקור נוסף פעם בשנה

ימי העבודה - ע"ח הקיבוץ.

בשאלות או בירורים נוספים - נא לפנות אלי.

מיכי

ועדת בנים

מרפאת השיניים מודיעה:

לרגל חופשה של רופא השיניים תהיה מרפאת השיניים סגורה בשבוע של חנוכה, כלומר עד יום ראשון 11 בדצמבר.

רות

ועדת ההשתלמויות מבקשת

לרכוש או לשאול רשמקול (טייפרקור-דר) פשוט (בלי רדיו), לשימוש ע"י חברים בשיעורי העברית של אנט מעין. המכשיר יהיה בידי אנט. מי שמוכן להיענות לבקשה זו, מתבקש להתקשר עם ג'ריס.

התכנית - מנהל - המנהל

HE: Who are you going to **מסכים** tonight?
 SHE: I'll **מסכים** in the **פוטון** and you'll **מסכים** in the **ג**.
 HE: **בסדר** - It's a.k.
 SHE: Oh, but we have a **שמירה** in the **ג**.
 HE: Well, I have a **ישיבה** of the **ועדת תרבות** tonight so I can't do it.
 SHE: You have to do it. I'm doing **שמירות ביניים**. And I have **חנות מקהלה** too.
 HE: Maybe we can do one **שמירה** on **לישיבת** if we can find a **מחליף**.
 SHE: But I have **תורות** in the **פוטון** on **שבת**, **מספיק**!
 HE: What about **מוצאישבת**?
 SHE: There's an **אסיפת-חברים** about **סידור עבודה**. It's **חשוב** to go.
 HE: ...וגמרנו **שמירות** tonight. We'll do two **שמים**.

אנו מעתיקים כאן קטע שהופיע ב"עמודים" מס. 456, ביטאון הקיבוץ הדתי ותורמים תרומה משלנו, בתקווה שזו תשמש גשר בין הקיבוץ הדתי והקיבוץ המכונה חילוני. (המערכת)

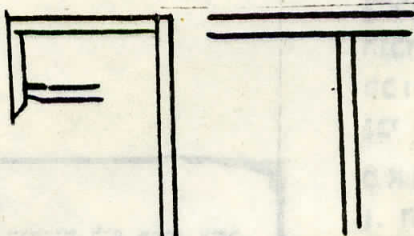
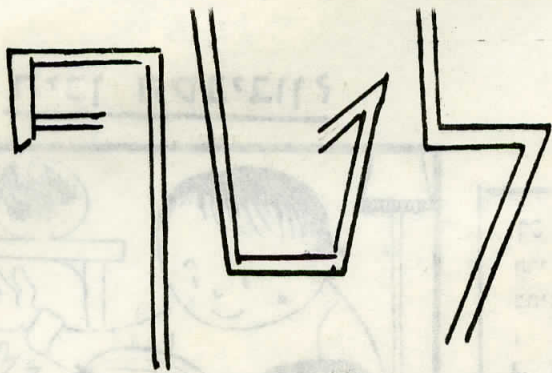
בכפר הנשיא, עד עצם היום הזה, יש כאלה שהתחנכו על ברכי הספרות השיקספירית, שמקשרים ביניהם לבין עצמם בשפה הנקראת ENGLEW. דוגמה לשיחה בשפה זו מובאת להלן:

הוא: אמרתי לו באסיפה: מים WITH THE תינוק YOU'RE SHPOCHING THE
 היא: והוא בטח אמר שהוא לא שם **YOU KNOW WHAT**
 הוא: כאשר כל בעלי התפקידים - THOSE WITH THE רכב צמוד מבלפING בכל דו"ח, מה אפשר לצפות מחבר במדרכה.
 היא: IT'S THE SAME THING IN THE מחסן. מקבלים חולצה עם שרוול אחד מגוהץ וכל היתר ONE BIG פלונטר.

הוא: YOU WOULD'NT מאמינה כמה פעמים אמרתי לסדרנית העבודה שהמתנדבים לא שווים AN OLD-FAHSIONED GRUSH.

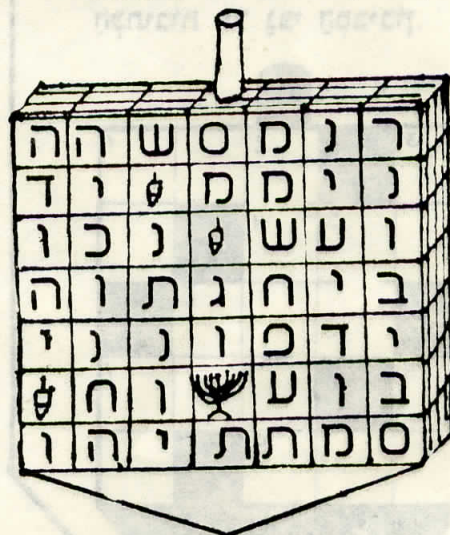
הערה דקדוקית: ENGLEW נבדקת ע"י שב"כ בתקווה שאפשר לנצל שפת-סתרים זו להעברת הודעות ליחידות צה"ל ולסוכנים (של צה"ל, ביטוח וכד')

אריק



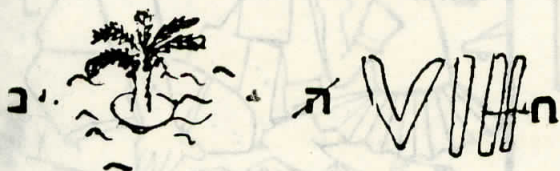
חפש אותי

לפניכם מסתתרים תריסר מושגים שמות ומקומות הקשורים בחג החנוכה. התוכלו למצוא? המושגים כתובים מימין לשמאל ומשמאל לימין, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה וכן גם באלכסון. כפתרון שלחו לפחות תשעה מושגים.



כתב ציורים

מי מסתתרים מאחורי ציורים אלה?



חי אני?

מאחר ואני קטן לא ציפו ממני לעדית חשבון שאני לא מספיק טוב, שאני לא אוכל להתמיד יותר מיום אחד. אבל הוכחתי לכולם, שלא מה שהאדם עלי זה מה שטמון בו. היום כבר שדים עלי שני רוב, ובכלל מסתכלים עלי כעל פלא, נס.

ספור הנכה

אלעזר המקדש ספר לנו את קצוץ הנכה וכרגיל נפלו קספורו שגיאות רבות.

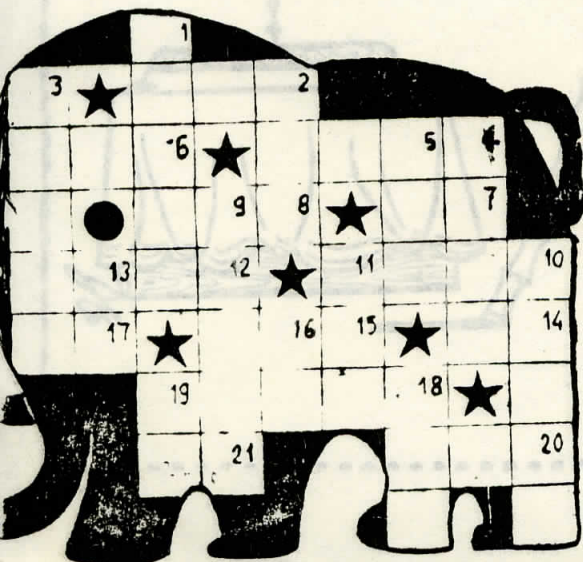
התוכלו למצוא?

בקר אחר נסענו קולנו החדשה רבים היונים זבראקס סיסרא שליחו של טיטוס אפדנס ואלף פרצו לארץ ישראל ורבו על סוסים אכזרים ועל פילים ודגורים מאמנים היטב. כוכבי גרבו לראשם נרוכים בידיהם. הם יצרו מושב לשוב ואמרו. הקדוה שלכם לנו יהיה. הקבוצים שלכם לנו יהיו וקשהגיעו לירושלים רצו לכבשה או יצא נגדם יהודה המבני אשר עמד בראש המסגונים אחרי מות אביו מתתיהו ואמר היה לא תהיה הקדמה הואת שלום. הפחל המערגי שלנו. הם גרשו את היונים מן הארץ וקשהגיעו לבית המקדש רצו להקליק אור. אך חוטי החשמל מנוחקים היו.

אותיות ומשבצות

מאוזן: (2) חרש-עץ, (4) קללה, (6) מין משקה, (7) מבני נח, (8) גדול מפרשני המקרא, (10) עובדי כוכבים ומזלות, (12) בית נפלה מסלמי, (14) בית-חינוך לתינוקות, (15) אבן טובה, (17) מן התווים, (18) משפחה, (20) אחת האמהות, (21) לעצמו.

מאונך: (1) מלך הביצה, (2) נתיב מים, (3) המכבי, (4) מעון, (5) עוף גדול אוסטרלי, (6) הנביא בן אלקנה, (10) מין מנוף, (11) מין בד מובחר, (13) נחשול, (16) ילדה, (18) מרומה, שחיתות, (19) מלת בקשה.



היבן הסביבון?

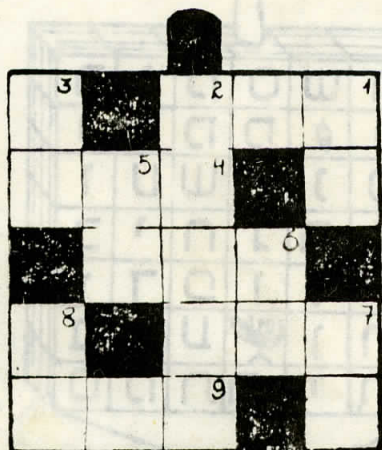


- 88 מילים
הרי לפניכם הגדרות ל-8 מילים אשר
בתוכן נמצאת גם המלה נס.
1. לבוש לרגלים
2. גמד.
3. בית הנבחרים של המדינה.
4. כנוי של אנטיוכוס.
5. תיקא.
6. בת המלך.
7. פרי קדושי.
8. סנדל במכונית.

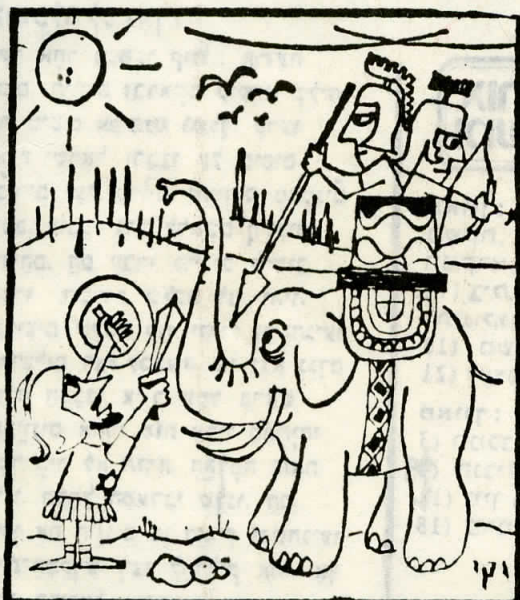
בחרף (לפעמים) ו. 6. בן
הנכדו. 7. סביבון סב ---
סב ו 9 מהמלים הכתובות על
גבי הסביבון.

מאנד:

1. הוא זורם בעורקינו;
2. מאכל בחנכה; 3. בו היה
השמן שהספיק ל-8 ימים;
5. שרו. 6. מלת זרז;
7. סבאו. 8. אחת מהמלים
הכתובות על גבי הסביבון.

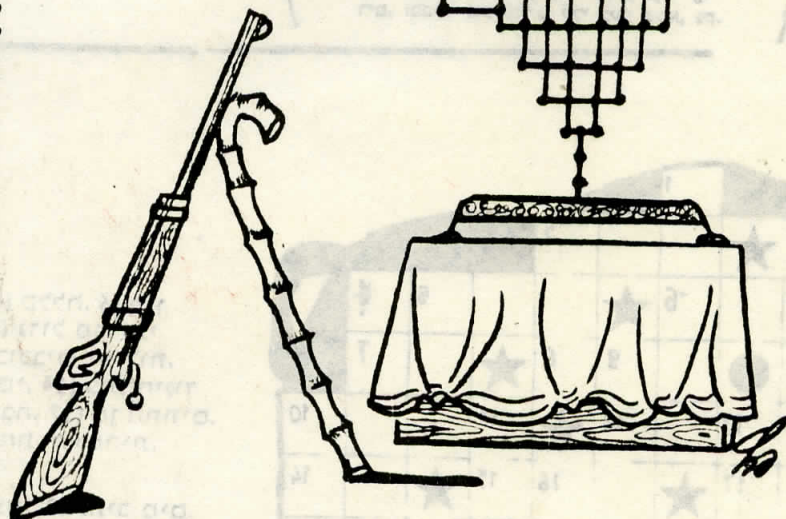


איפה כד השכונ?



הגיון משוט

מה המשותף לשלושת החפצים שבתמונה?



דו"ח משיבת וועדת כוח-אדם 28/11/83.

נכחו: הרי ל', איבן, אירית, לס, שרה ד', יוסי.

1. אריה וולפין.

נדחתה בקשת בית החינוך המשותף שאריה יעבוד יומים במשך חודשיים כמורה מחליף.

2. דב קולט.

נדחתה בקשת המכון לאומנויות, תל-חי, שדב יוסיף עוד יום הוראה שם.

3. רותי מרכס.

ישנה בקשה להוסיף יום נוסף לקוסמטיקה כל שבוע. הוחלט שבשלב זה לא ניתן לשחרר את רותי מהמחסן ליום נוסף.

4. יובל ג'קסון.

נכנס למחלקת החמרן במפעל לתקופת החורף יעבוד ככותנה בית כאביב.

5. אד משיח.

נכנס למחלקת החמרן במפעל.

6. דניה כהן.

נכנסה לפעוטון צופית.

7. אליסטר טיילור.

יכנס למחלקת עיבוד שבבי במפעל.

*** The Highlight of this week is the start of the Channuka Festival. Our festivals are the highlights in Jewish life everywhere, especially in Israel where it all happened and make history.

Channuka - "The Festival of Light," a story of courage and Freedom has a special appeal to our young people and it fills their imagination.

*** The children in K.H., free from school and home work are spending happy days with parties, games, song dance and drama, a sample of which we saw on the first night of Channuka.

*** The second news-item this week is the departure of 38 chaverim for Egypt. They are on an 8 day's tour, visiting the pyramids and other historical places bound up with our history, past and present. We are looking forward to their safe return and a report of their impressions and experiences.

*** In Sport: No Basketball game this week. A Rugby win against Kiryat Bialik 15-17. In a friendly game of Football between our chaverim and our working visitors, one casualty - a broken leg!

*** Eddie, in search for news, found the secretary of the Meshek in the Mifal, at the oven; the organiser of the branch on his way to the toddler's house; whilst the metapelet was busy working on the 'Michaelson'. All this the result of a decision taken at the last general meeting.

*** The last item of news, rather an unpleasant one, is a notification from the Ministry of Education, telling of their cancellation of financial aid to the Ulpans on Kibbutzim. They give the reason as the Government's cuts and recommend to try and carry on with our own resources.

*** A last minute statement from the clinic - no sick people!

On this happy note, I close *****

CHAG SAMEACH

(Translated by Ester Black)

***** BIRTHDAYS*****

4.12 MAAYAN PALMA
AVRI GLICK
5.12 MIRIAM COHEN
MAAYAN MASER
8.12 IVAN LEVIN
DANI FRIEDLANDER
9.12 SAGI KATZ
10.12 IMRI SOLOMON
YOAV ROBINSON

MAZAL - TOV

*****WEDDING ANNIVERSARIES*****

10.12 CHANA & DAVID FRANKLIN

parcels have been sent to our boys - soldiers, with our best wishes for Channuka. Thanks to NETTA, GERSHI, EVA, SHOSH EPSTEIN, REGGIE, JANA, ASTON, JEAN WATERMAN for making up the parcels.